

1f. 1f7.

١٠٠٠

حقوق کیفری سلاح

شستن سلاح تا خلع سلاح عمومی

رسول عابد

Downloaded from <http://ajphaphysoc.org/> on November 10, 2015

Figure 1

الأمم المتحدة العام

...and

N

2017-2018

20

100

11

المجلس الأعلى للمعاهد العليا

100

✓

10-10-78

شہرستان

بسم الله الرحمن الرحيم

سرشناسه: عابد، رسول، ۱۳۶۲ -
 عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام
 عنوان و نام پدیدآور: حقوق کیفری سلاح: از شکل گیری حق داشتن سلاح
 تا خلع سلاح عمومی / رسول عابد با مقدمه غلامحسین الهام
 مشخصات نشر: تهران: نشر میزان، ۱۳۹۵
 مشخصات ظاهری: ۳۸۴ ص.
 فروست: علوم اجتماعی: ۹۵۳
 شابک: 978-964-511-752-6
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 یادداشت: کتابنامه: همچنین به صورت زیر نویس.
 عنوان دیگر: از شکل گیری حق داشتن سلاح تا خلع سلاح عمومی
 موضوع: سلاح ها - قوانین و مقررات کیفری - ایران
 موضوع: سلاح ها - قوانین و مقررات کیفری - ایالات متحده
 موضوع: حقوق تطبیقی
 شناسه افزوده: الهام، غلامحسین، ۱۳۳۸ - مقدمه نویس
 رده بندی یسکی: ۳۷/ع۲/۳۷۴۵/KMH
 رده بندی دیویی: ۳۴۱/۵۵۰۰۳۶
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۲۱۱۲۶۰۰

هرگونه تکثیر (اعم از چاپ، کپی، اسکن و...) از این اثر بدون اخذ مجوز
 از ناشر خلاف قانون بوده و پیگرد قانونی دارد.
 لطفاً در صورت مشاهده، موارد را به شماره تلفن های ذیل اطلاع دهید.

۹۵۳
 نشر میزان
 حقوق کیفری سلاح
 از شکل گیری حق داشتن سلاح تا خلع سلاح عمومی
 دکتر رسول عابد
 چاپ اول: پاییز ۱۳۹۵
 قیمت: ۲۷۰۰۰ تومان
 شمار: ۵۰۰ نسخه
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۱-۷۵۲-۶

دفتر مرکزی: خ شهید بهشتی، بعد از چهارراه سهروردی، خ کاوسی فر، کوچه نکسا، پلاک ۳۲، تلفن ۸۸۵۴۹۱۳۱
 فروشگاه مرکزی: خ انقلاب، روی روی درب اصلی دانشگاه تهران، ابتدای خ فخررازی، پلاک ۸۳، تلفن ۶۶۴۶۷۷۷۰
 واحد پخش و فروش: خیابان سمیه، بین مفتح و فرصت، پلاک ۱۰۴، تلفن ۸۸۳۴۹۵۲۹-۳۱
 پست الکترونیکی: mizannasher@yahoo.com وب سایت: www.mizan-law.ir

فهرست مطالب

۱۲	در چه
۵	در آمد
۲۳	۱- نام کاری
۲۵	۲- سلاح
۲۹	۳- نیروی مسلح
۳۵	بخش نخست - مبانی فلسفی، بزم شناختی و حقوقی
۳۷	فصل نخست - مبانی فلسفی و جریان‌های تاریخی
۳۷	مبحث نخست - شکل‌گیری دیدگاه‌های فلسفی
۳۸	گفتار نخست - یونان و رم
۴۱	الف - جایگاه شهروند مسلح در فلسفه سیاسی افلاطون و ارسطو
۵۴	ب - جایگاه شهروند مسلح در فلسفه سیاسی سیسرو و سزار
۵۷	گفتار دوم - ایران
۵۷	الف - جایگاه شهروند مسلح در فلسفه سیاسی فارابی
۶۰	ب - جایگاه شهروند مسلح در فلسفه سیاسی ابن سینا
۶۴	پ - جایگاه شهروند مسلح در فلسفه سیاسی خواجه نصیرالدین طوسی
۶۶	د - جایگاه شهروند مسلح در فلسفه سیاسی ابن خلدون
۶۷	مبحث دوم - تاثیر دیدگاه‌های فلسفی در نظام حقوقی و رویه سیاسی

- گفتار نخست - نظام کامن لا و نظام حقوقی آمریکا ۶۸
- الف - نظام کامن لا در انگلستان ۶۸
- ب - نظام حقوقی آمریکا ۷۸
- گفتار دوم - نظام حقوقی ایران ۹۱
- الف - فقه اسلامی ۹۱
- ب - رویه حکومت‌های سیاسی ۹۷
- فصل دوم - مبانی جرم‌شناختی و حقوقی** ۱۱۰
- ۱- نخست - مبانی جرم‌شناختی ۱۱۰
- گفتار نخست - سلاح و کاهش جرم ۱۱۲
- الف - سیاست پیشگیری ۱۱۳
- ب - مارا رام در کشورهای پذیرنده حق داشتن سلاح ۱۱۸
- گفتار دوم - سلاح و افزایش جرم ۱۲۴
- الف - فهم رسانه‌ای از مارا رام و سلاح ۱۲۵
- ب - آمار جرم و سلاح - ایران و آمریکا ۱۳۴
- مبحث دوم - مبانی حقوقی ۱۳۹
- گفتار نخست - دفاع فردی ۱۴۰
- الف - حق دفاع مشروع ۱۴۰
- ب - حق داشتن سلاح برای دفاع ۱۴۲
- ب - ریشه‌های حق دفاع مشروع مسلحانه ۱۴۹
- گفتار دوم - دفاع جمعی ۱۶۱
- الف - نیروی شبه نظامی ۱۶۲
- ۱- اندیشه نیروی شبه نظامی ۱۶۲
- ۲- آثار عملی دیدگاه‌های نظری در تشکیل نیروی شبه نظامی ۱۷۰
- ب - جهاد ۱۸۲
- ۱- مفهوم و جایگاه جهاد در دین اسلام ۱۸۲
- ۲- جهاد مسلحانه ۱۸۴
- ۳- دیدگاه موافقان و مخالفان جهاد مسلحانه علیه حاکم ستمگر ۱۸۸

- ۴- حق انقلاب در برابر حاکم ستمگر ۱۹۹
- ۵- نمونه‌های جهاد در تاریخ ایران ۲۰۷

بخش دوم - شیوه‌ها ۲۱۳

فصل نخست - شیوه محدودسازی سلاح در نظام کیفری ۲۱۴

مبحث نخست - صدور فرمان حکومتی و قانونگذاری ۲۱۵

گفتار نخست - صدور فرمان حکومتی و رویه حکومت‌ها ۲۱۵

الف - فرمان‌های حکومتی و رویه حکومت‌های ایران برای خلع سلاح

عمومی ۲۱۵

ب - فرمان‌های حکومتی و رویه حکومت‌های انگلیس و آمریکا برای خلع سلاح

عمومی ۲۲۵

گفتار دوم - وضع مقررات خلع سلاح از رهگذر قانون و رویه قضایی ۲۲۹

الف - قانون اساسی ۲۳۰

ب - قانون عادی ۲۳۲

۱- ایران ۲۳۲

۱-۱- محدودسازی نگهداری و حمل سلاح به نیروهای مسلح دولتی ۲۳۲

۲-۱- منع شهروندان از حمل سلاح گرم ۲۳۳

۳-۱- خلع سلاح مردم شهر تهران ۲۳۵

۴-۱- مجازات تاجران غیرقانونی سلاح گرم ۲۳۷

۵-۱- انحصارگرایی دولت در تجارت سلاح ۲۳۸

۶-۱- بازنگری در مجازات قاچاقچیان سلاح و مهمات ۲۳۹

۷-۱- مجازات به کارگیرندگان سلاح سرد برای اخلال در نظم و

امنیت ۲۴۰

۸-۱- منع تجارت غیرقانونی سلاح و تعیین شرایط تجارت قانونی ۲۴۲

۹-۱- تشدید مجازات تجارت غیرقانونی سلاح و مهمات ۲۴۲

۲- آمریکا ۲۴۴

- ۲۴۴..... ۱-۲ یکپارچه سازی نیروی شبه نظامی
- ۲۴۵..... ۲-۲ ضبط سلاح افراد بدون انجام خدمت نظامی عمومی
- ۲۴۶..... ۳-۲ خلع سلاح شهروندان سرپیچ از سوگند وفاداری
- ۲۴۷..... ۴-۲ منع حمل سلاح های خطرناک
- ۲۴۸..... ۵-۲ ممنوعیت نگهداری و حمل سلاح های مرگبار
- ۲۴۹..... ۶-۲ منع حمل پنهانی سلاح
- ۲۴۹..... ۷-۲ منع به کارگیری سلاح های نورزا
- ۲۵۰..... ۸-۲ منع کشتار برخی پرندگان
- ۲۵۰..... ۹-۲ اصلاح مقررات نیروهای شبه نظامی
- ۲۵۲..... ۲-۲ ممنوعیت تجارت سلاح از رهگذر پست
- ۲۵۳..... ۱-۱ دشارسازی تجارت سلاح گرم
- ۲۵۴..... ۲-۲ سوار سازی تجارت بین ایالتی سلاح
- ۲۵۵..... ۱۳-۲ محدودسازی دسترسی به سلاح برای پیشگیری از وقوع جرم
- ۲۵۷..... ۱۴-۲ منع نگهداری و حمل سلاح های نظامی
- ۲۵۸..... ج - رویه قضایی
- ۲۵۹..... ۱- رویه قضایی دادگاه های ایالتی
- ۲۵۹..... ۱-۱ رای دادگاه عالی درباره اصله و تانن اساسی آمریکا
- ۲۶۰..... ۲-۱ رای دادگاه عالی درباره رد نیروی نظامی خصوصی
- ۲۶۰..... ۳-۱ رای دادگاه عالی در تایید مقررات منع حمل پنهان سلاح
- ۲۶۰..... ۴-۱ رای دادگاه ایالتی تینسی در محدودسازی حق داشتن سلاح برای دفاع جمعی
- ۲۶۰..... ۵-۱ رای دادگاه ایالتی کانزاس درباره محدودسازی حق داشتن سلاح به نیروی شبه نظامی
- ۲۶۱..... ۶-۱ رای دادگاه واشینگتن در غیرقانونی شمردن نیروی شبه نظامی شخصی
- ۲۶۲..... ۷-۱ رای دادگاه عالی واشینگتن در محدودسازی حق داشتن سلاح به شهروندان
- ۲۶۳.....

- ۸-۱- رای دادگاه عالی واشینگتن دی سی ۲۶۳
- ۹-۱- رای دادگاه واشینگتن دی سی در تایید قانون فدرال ۲۶۴
- ۲- رویه قضایی دادگاه‌های فدرال ۲۶۴
- ۱-۲- رای دادگاه نخستین فدرال (حوزه سوم) در تفسیر اصلاحیه دوم قانون اساسی به نیروی شبه‌نظامی ۲۶۴
- ۲-۲- رای دادگاه عالی ایالات متحده (حوزه نخستین) در تعلق حق داشتن سلاح به نیروی شبه‌نظامی ۲۶۵
- ۳-۲- رای دادگاه تجدیدنظر ایالات متحده (حوزه ششم) در تفسیر حق داشتن سلاح برای نیروی شبه‌نظامی فعال ۲۶۶
- ۴-۱- رای دادگاه تجدیدنظر فدرال (حوزه هفتم) درباره منع نگهداری سلاح دستی در خانه ۲۶۷
- ۴-۲- رای حوزه نهم دادگاه تجدیدنظر ایالات متحده در تایید مقررات کنترل سلاح ۲۶۸
- ۶-۲- رای حوزه نهم دادگاه تجدیدنظر ایالات متحده در تفسیر حق جمعی از اصلاحیه دوم ۲۶۸
- گفتار سوم - کنترل سلاح سرد ۲۶۹
- الف - سرنیزه ۲۷۵
- ب - شمشیر ۲۷۵
- پ - چاقوی ضامن‌دار ۲۷۶
- ت - چاقوی پروانه‌ای ۲۷۸
- ث - چاقوی باوی ۲۷۸
- مبحث دوم - جرم‌انگاری ۲۸۱
- گفتار نخست - سلاح موضوع جرم‌انگاری ۲۸۱
- گفتار دوم - نقش سلاح در ساختار جرم ۲۸۷
- الف - سلاح موضوع جرم ۲۸۸
- ب - سلاح وسیله جرم ۲۹۳
- پ - مسلح بودن به عنوان ویژگی مجرم ۲۹۷

فصل دوم - شیوه آزادسازی سلاح در نظام کیفری (تسلیم عمومی و جرم‌زدایی) ۲۹۹

مبحث نخست - صدور فرمان حکومتی و رویه حکومت‌ها ۲۹۹

گفتار نخست - صدور فرمان حکومتی و رویه حکومت‌های ایران در تسلیم عمومی

..... ۲۹۹

گفتار دوم - صدور فرمان حکومتی و رویه حکومت انگلیس و آمریکا در تسلیم

عمومی ۳۰۷

مبحث دوم - قانونگذاری برای پشتیبانی از حق داشتن سلاح ۳۱۱

گفتار نخست - قانون اساسی ۳۱۱

الف - ایران ۳۱۱

ب - آمریکا ۳۱۶

۱- سنادهادیر حق داشتن سلاح ۳۱۶

۱-۱- دستور - موق بریتانیا، ۱۶۸۹م ۳۱۶

۱-۲- منشور حقوق، و چینیا، ۱۷۷۶م ۳۱۷

۱-۳- اعلامیه استدرل ۱۷۶۴م ۳۱۷

۱-۴- قانون اساسی ایالات متحده آمریکا درباره نیروهای شبه نظامی،

۱۷۸۷م ۳۱۸

۱-۵- پیش‌نویس اصلاحیه دوم ۳۱۸

۱-۶- مشروح مذاکرات نمایندگان درباره نیروی شبه نظامی و حق داشتن

سلاح، ۱۷۸۹م ۳۱۸

۲- اصول قانون اساسی ایالت‌ها درباره حق داشتن سلاح ۳۱۹

گفتار دوم - مقررات عادی ۳۲۹

الف - قانونگذاری برای اجازه نگهداری و حمل سلاح در ایران ۳۲۹

۱- اجازه نگهداری و حمل سلاح به نیروهای مسلح دولتی ۳۳۰

۲- مسلح‌سازی سربازان در دوره خدمت وظیفه عمومی ۳۳۱

۳- مسلح‌سازی نگهبانان بانک‌ها ۳۳۲

۴- مسلح‌سازی گارد صنایع ملی ۳۳۴

۵- مسلح‌سازی نیروی انتظامی ۳۳۵

۳۳۵.....	۶- مسلح سازی کارکنان گمرک.....
۳۳۶.....	۷- صدور مجوز حمل سلاح برای شهروندان.....
۳۳۸.....	۸- تعیین مراجع صدور پروانه سلاح.....
۳۴۰.....	۹- تسلیح شهروندان غیرنظامی در شکل بسیج عمومی.....
۳۴۶.....	۱۰- اجازه شهروندان برای مبارزه مسلحانه با جرم و دفاع مشروع.....
۳۵۰.....	ب- قانونگذاری برای حق نگهداری و حمل سلاح در آمریکا.....
۳۵۰.....	۱- اصلاح نیروی شبه نظامی.....
۳۵۰.....	۲- حمایت از مالکان سلاح های گرم.....
۳۵۱.....	۳- حمایت از تجارت قانونی سلاح.....
۳۵۵.....	برآمد.....
۳۶۴.....	کتابنامه.....
۳۶۴.....	الف - کتاب های فارسی.....
۳۶۹.....	ب - مقاله های فارسی.....
۳۷۰.....	پ - کتاب های عربی.....
۳۷۱.....	ت - کتاب های انگلیسی.....
۳۷۸.....	ث - مقاله های انگلیسی.....
۳۸۱.....	ج - پایگاه های الکترونیکی.....
۳۸۲.....	ه - قانون ها.....

د. ساجد

موضوع خلع سلاح در تاریخ تحولات سیاسی سده اخیر، یکی از حساس‌ترین چالش‌های این دوره می‌باشد. ایجاد ارتش مدرن و سازمان جدید نظامی و نیز توسعه سلاح و رشد علوم نظامی، به تفکر انحصار حق داشتن سلاح از سوی دولت و بهره‌گیری انحصاری از آن کمک نموده است. مع الوصف، حق تملک، نگهداری و استفاده از سلاح، مبانی مشروعیت و مبانی منع و نهی از آن، همچنان از اهمیت برخوردار است.

این اهمیت از ابعاد مختلف قابل بررسی است. از منظر جامعه‌شناسی، توجه به بافت اجتماعی مردم ایران، امکان یا زندگی در حرکت، نظام ایلداری و قبیله‌ای، که در مواردی امکان حضور و مداخله رات را دشوار می‌سازد و از سویی، ضرورت دفاع از خود که مستلزم سرعت مناسب برای برخورد با تهدید است، داشتن سلاح را توجیه می‌کند. وقتی نقش عشایر در دفاع از میهن، صورت ارتش غیر حرفه‌ای، کم هزینه و پرفایده برای کشور جلوه می‌کند، موضوع ارتش و حقوق عمومی نیز قابل اعتنا و توجه ویژه می‌گردد.

اگر نقطه عزیمت در این بحث، حقوق سیاسی باشد، حدود جایگزینی دولت به جای ملت، و تعریف رابطه متقابل میان دولت و شهروندان محور اساسی بحث خواهد بود، از سویی دفاع از خود در برابر دولت نامشروع و مشروع نگرش به آن، که این یک حق و گاهی یک تکلیف است و یا اینکه طغیان و سرکشی است. لازمه پاسخ به این پرسش خواهد بود. ترس از انتقام شخصی و مالاً هرج و مرج در جامعه و ایجاد بستر ناامنی به دلیل مسلح بودن، از جمله نگرانی‌هایی است که خلع سلاح و برآم‌انگاری آن را در نزد مدافعان آن توجیه می‌کند.

از بدو قانونگذاری در کشور ایران، قوانین و مقررات مختلفی راجع به سلاح وضع گردید و هر از چندی نیز مشوق‌هایی در ازای خلع سلاح داوطلبانه تدارک دیده شده است. برای نمونه می‌توان به «قانون مجازات قاچاق اسلحه و مهمات و دارندگان سلاح و مهمات غیرمجاز» مصوب ۱۳۹۰، «لایحه قانونی راجع به مجازات حمل چاقو و انواع دیگر اسلحه سرد و اخلال در نظم و امنیت و آسایش عمومی» مصوب ۱۳۳۶، و «قانون راجع به اسلحه و مهمات جنگی» مصوب ۱۳۱۱ اشاره کرد. با پیروزی انقلاب اسلامی به صورت مردمی و فقدان سازماندهی حزبی و گروهی و با ورود مردم به پادگان‌های

نظامی، سلاح‌های فراوانی به دست مردم افتاد، از این رو، رهبری انقلاب امام خمینی «ره» با استفاده از نفوذ معنوی و جایگاه مرجعیت دینی و رهبری انقلاب، مردم را به تحویل سلاح‌های به غنیمت گرفته شده به دولت تشویق و تکلیف نمودند. از طرفی، پاره‌ای از گروه‌ها و جریانات سیاسی و مخالف حکومت اسلامی از باز پس دادن سلاح اجتناب نمودند و در طول زمان از این سلاح‌ها برای عملیات تروریستی بهره گرفتند.

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اصل ۱۵۱ بر ضرورت آموزش عمومی نظامی همگان تاکید دارد ولی راجع به حق مالکیت سلاح سکوت کرده و هر چند در بحث از حقوق ملت، بی‌آنکه راجع به مجاز یا ممنوع بودن حمل و نگهداری سلاح سخنی بگوید، تنها راهپیمایی‌های مسلحانه را ممنوع کرده است.

در یک سوی دیگر جهان، تعارضات درونی جامعه آمریکا، که منجر به جامعه جدیدی متشکل از اقوام و نژادهای متفاوت و حذف قدرت بومیان ساکن در آن گردید، حق داشتن سلاح را از حقوق اساسی مردم شمرد و آن را در قانون اساسی آمریکا تثبیت کرد. اگر چه برخی از حوادث، جنایی که ناشی از آزادی برخورداری از نگهداری و حمل سلاح است، به نگرانی‌هایی در ایالات متحده دامن زده و فرصتی برای بررسی این حق در نزد برخی صاحب‌نظران، مدیران سیاسی فراهم گردیده است، مع‌الوصف، همچنان داشتن سلاح در نظام حقوقی ایالات متحده حق بارز و نمایانی است.

آقای رسول عابد در دوره تحصیل در رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی به این موضوع التفات عالمانه‌ای داشته و موضوع رساله دکتریش را بررسی مبانی این حق در حقوق ایران و آمریکا قرار دادند. تلاش ارزشمند و محققانه ایشان، اینک به صورت کتاب در اختیار علاقمندان به مطالعه تطبیقی قرار می‌گیرد، هر چند بررسی حقوقی صرف بدون مطالعه شرایط بومی، تاریخی و فرهنگی دو جامعه به شرح جامع راهبردی و کاربردی به صورت یکسان در همه جوامع نمی‌انجامد، ولی تاثیر عام و پایه‌ای خود را در اتخاذ یک سیاست جنایی کارآمد و بومی فراهم می‌کند و بستر را برای تلاش‌های محققانه بعدی مستعد می‌سازد. برای این جوان محقق در استمرار حیات علمی و تحقیقی آرزوی توفیق دارم و از انتشارات میزان که فرصت لازم را برای جوانان محقق و بسط ادبیات حقوقی در کشور فراهم می‌سازد تشکر می‌کنم.